

A PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE 16-20.

Lapozzunk a Példabeszédek könyvének 16. fejezetéhez. *„Az emberi értelem tervezget, de az Úr adja meg, mit mondjon a nyelv”* (1. vers). Isten akkor is munkálkodik életünkben, ha mi azt nem is tudatosítjuk, hiszen Isten folyamatosan munkálkodik gyermekeinek életében. Érdekes, hányszor mondunk ki olyasvalamit, ami az Úrtól származik, bár abban a pillanatban még nem ismerjük fel, hogy szavaink Istentől erednek, egyszerűen csak kibuggyannak belőlünk. *„Az emberi értelem tervezget, de az Úr adja meg, hogy mit mondjon a nyelv.”* Pál a Filippi 2:12-ben ezt írja: *„Ezért tehát szerettem (...) félelemmel és rettegéssel munkáljátok üdvösségeteket, mert Isten az, aki munkálja bennetek mind az akarást, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően.”* Isten ugyanis felírja törvényét szívünk kőtábláira, ahogy azt Jeremiásnak is megígérte: *„Törvényemet belsejükbé helyezem, szívükbe írom be”* (Jer. 31:33). Isten tehát elülteti szavait, Igéjét, vágyait a szívedbe – az Úr készíti fel az ember szívét. Milyen csodálatos az Úr gyermekének lenni, alárendelni magunkat az Úrnak, és engedni, hogy vezessen bennünket - például azokon a vágyakon keresztül is, amelyeket elültet szívünkben.

„Minden útját helyesnek tartja az ember, de az Úr megvizsgálja a lelkeket” (2. vers). Az ember saját útját helyesnek tartja, hiszen minden tettünket meg tudjuk valamivel indokolni, és nagyszerű magyarázatokkal tudunk előállni – még akkor is, ha helytelenül cselekedtünk. Benjamin Franklin egyszer azt mondta: *„Aki csak abban jó, hogy kifogásokat keressen, ritkán jó bármi másra.”* *„Minden útját helyesnek tartja az ember, de az Úr megvizsgálja a lelkeket”* – Isten látja szívünk indíttatását, látja, mit miért teszünk, neki pedig ez számít igazán. *„Bízd az Úrra dolgaidat, akkor teljesülnek szándékaid”* (3. vers). Sokszor aggódunk, hogy nem teszünk eleget, és valószínűleg igazunk is van. Ha azonban jól megvizsgáljuk a helyzetet, kiderül, hogy bár úgy érezzük, többet is tehattünk volna, az adott pillanatban megtettük a tőlünk telhetőt, és az Úr mindössze ennyit kér tőlünk. Nem vár tőlünk többet, mint amire képesek vagyunk, ezért az Úrra kell bízunk dolgainkat. Tedd meg, ami téled telik, a többit pedig bízd Istenre, akkor teljesülnek szándékaid. *„Uram, én most ezt tudom nyújtani. Sajnálom, hogy egy ilyen béna eszközt kell használnod, de ez van, ennél többre nem vagyok képes”* – mondom az Úrnak, és nem kezdek el azon rágódni, mit kellett volna tennem. Megteszem, ami tőlem telik, a többit pedig az Úr kezébe helyezem, és ebben a tudatban megpihenhetek. Bízd hát az Úrra dolgaidat és mondd: *„Uram, ez a legtöbb, amit adhatok, használd akaratod szerint, felajánlom azt neked!”*

A következő példabeszéd érdekes és egyben nehezen érthető is: *„Mindent rendeltetésének megfelelően készített az Úr, még a bűnöst is: a veszedelem napjára”* (4. vers). A veszedelem napja

természetesen az eljövendő ítéletre vonatkozik. Ézsaiás könyvében szerepel egy olyan ígevers, amely sok fejtörést okozott már az embereknek. Isten abban az ígerészben kijelenti, hogy ő teremtette a gonoszt is. Az emberek erre felkapják a fejüket, és azt kérdezik, hogyan teremthette Isten a gonoszt? Ebben az esetben azonban az ítélet fogalmáról van szó - az ítéletet teremtette Isten, amely a bűnösöket sújtja. *„Mindent rendeltetésének megfelelően készített az Úr, még a bűnöst is”*. Jelenések 4:11: *„Mert te teremtettél mindent, minden a te akaratodból lett és teremtett.”* Egy dolgot azonban le kell szögeznünk: Isten nem gonosznak, bűnösnek teremtette az embert, de a gonosz embert is ő teremtette – látod a különbséget? Isten megteremtette az embert: közöttük egyesek gonoszak, nem kell annak lenniük, mégis azok. Tagadhatatlan, hogy Isten teremtette őket, bizonyos értelemben tehát mondhatjuk azt, hogy Isten teremtette a bűnösöket, a gonoszokat. Nem gonosznak teremtette őket, de azzá váltak. Sőt, Isten teremtette az eljövendő ítéletet is, amely a bűnösöket sújtja majd.

„Utál az Úr minden fölfuvalkodott szívűt” – itt megint olyasmit látunk, amit utál az Úr. Az Ige több dolgot is említ, ami az Úr szemében utálatos. Hadd bátorítsalak benneteket, hogy konkordancia segítségével fussatok végig a Példabeszédek könyvén, és nézzétek meg, mely dolgok utálatosak Isten előtt. Annyit már most elmondhatok, hogy én nem szeretnék utálatos lenni Isten szemében! *„Utál az Úr minden felfuvalkodott szívűt”* – micsoda pusztításra is képes a büszkeség! *„Kezet rá, hogy nem marad büntetlen”* (5. vers). *„Könyörületességgel és igazsággal töröltetik el a bűn”* – emlékezzetek csak, mit ír János Jézusról: *„Mert a törvény Mózes által adatott, a kegyelem és igazság Jézus Krisztus által jelent meg”* (János 1:17). *„Könyörületességgel és igazsággal töröltetik el a bűn, és az Úrnak félelme által távozhatunk el a gonosztól”* (6. vers – Károli). *„Aki féli az Urat, gyűlöli a rosszat”* (Péld. 8:13) - itt pedig azt írja az Ige, hogy az Úr félelmével távozhatunk el a gonosztól. János első levelében egy ellentmondásra mutat rá: *„Ha azt mondjuk, hogy közösségünk van vele, és a sötétségben járunk, akkor hazudunk, és nem cselekedszük az igazságot”* (1:6). Nem lehetsz közösségben Istennel úgy, hogy közben a bűnt szereted. *„Az Úrnak félelme által távozhatunk el a gonosztól.”* *„Akinak életútját kedveli az Úr, azt még ellenségeivel is összebékíti”* (7. vers) – így hát életünk céljaként azt kéne megjelölnünk, hogy kedvesek legyünk az Úr előtt. Azt kéne kérdeznünk Istentől, Uram, mi az, ami kedves előtted? Mi hajlamosak vagyunk arra, hogy önkényesen megszabjuk, mi a helyes és mi a helytelen. Jézus korának vallási vezetői is beleestek ebbe a hibába például a szombatnapot illetően. De vajon mit is jelent konkrétan terhet hordozni a szombatnapon? Mi van akkor, ha valakinek műfogsora van – ha aznap is berakja műfogsorát, ezzel már terhet hordoz, igaz? Hiszen valamiféle többletet cipel magán. És mi van azzal, akinek falába van? Ez is bizonyosan tehernek minősül, így természetesen nem csatolható fel szombaton! A legapróbb részletekben is megpróbálták tehát meghatározni, mi helyes és mi helytelen. Mindezt azonban akár ki is hajíthatnánk az ablakon, az igazi kérdés ugyanis – amit fel kéne tennünk magunknak - a következő: *„Az, amit teszek,*

vajon kedves az Úr előtt? Tetszik az Úrnak?” Hiszen foglalatoshozhatunk azzal naphosszat, hogy megmagyarázzuk, miért minősül helyesnek az, amire készülünk, és lehet, hogy nagyszerű érveket tudunk felsorakoztatni, miközben az mégsem kedves az Úr előtt. Így hát nem igazán az számít, hogy egy adott cselekedet helyes-e vagy sem, hanem hogy kedves-e az az Úr előtt. Vajon így fordulunk-e az Úrhoz: „Uram, arra vágyom, hogy az életem kedves legyen előtted!” Jézus is a következőket mondta: „*És aki elküldött engem, velem van: nem hagyott egyedül, mert mindig azt teszem, ami neki kedves*” (János 8:29). Ha te mindig ennek fényében cselekszel, nem kell azon rágódnod, vajon helyes-e, amit teszel, vagy sem. Csak egyetlen kérdést kell feltenned magadnak: kedves-e az Úr előtt, amit teszel. „*Akinek életútját kedveli az Úr, azt még ellenségeivel is összebékíti.*”

„*Jobb az igaz úton szerzett kevés, mint a törvénytelenül szerzett nagy jövedelem*” (8. vers). Hasonló elképzelést találunk a Zsoltárok 37:16-ban is: „*Többet ér a kevés az igaznak, mint a gazdagság a sok bűnösnek.*” „*Az embernek az értelme terveli ki útját, de az úr irányítja járását*” (9. vers). Hányszor változtatta már meg az Úr a terveinket! Elhatároztuk, hogy valamit megteszünk, az Úr azonban közbelépett. Mindig igyekszem érzékeny lenni az ilyen megszakításokra – lehet ugyanis, hogy Isten próbál megállítani. Azt az embert, aki megengedi Istennek, hogy bármikor félbeszakíthassa, nem érik váratlanul az ilyen alkalmak. Ha nyitott vagy Istenre, és azt mondod: „Uram, bármikor, ha nem a helyes irányba indulok el, kérlek állíts meg”, ezzel megengeded Istennek, hogy valóban közbelépjen. Így hát, bármi történik is, nem ijedek meg, mert tudom, hogy minden lépésemet, illetve egész életemet az Úrra bízom. Mi tehát eltervezhetünk dolgokat, de Isten irányítja lépteinket, én pedig örülök is ennek. Nem akarok a saját fejem után menni, ne az én akaratom legyen meg! Szeretném, ha Isten megállítana, amikor olyan dolgokba kezdek, melyek nem tőle vannak, vagy olyan helyre tévedek, ahová nem ő vezetett – szeretném, ha ilyenkor az Úr félbeszakítana, mondhatni megzavarna abban, amit épp csinálok. Szeretném, ha Isten irányítaná a lépteimet.

„*Kijelentés hangzik a király ajkáról: nem szabad téves ítéletet mondania*” (10.vers). Olyan nagyszerű helyzetről van itt szó, amikor a király istenfélő. Ilyenkor pedig az Úr megmutatja neki, mit mondjon, így Isten ítéletét tudja szólni. „*Az Úr az igaz mérleg és mérőserpenyő, az ő művei a zacskóban tartott súlyok*” (11. vers). Hamarosan egy másik példabeszédhez is eljutunk majd, amely szintén ezzel a kérdéssel foglalkozik. Akkortájt serpenyős mérleget használtak a kereskedők: mindenkinél voltak különféle súlyok, a gonosz kereskedő pedig ráadásul két eltérő súlycsomagot hordott magánál. Az egyik fajta súlyt az eladásra használta, a másikat vételre. Annak hagyománya tehát, hogy a hentesek hüvelykujjukat „véletlenül” a mérlegen felejtik, hogy az többet mutasson, a példabeszédek idejéig nyúlik vissza. Abban az időben egyesek más súlyt használtak eladásra, illetve vételre – ez azonban utálatos az Úr szemében. A hamis mérleg utálatos Isten előtt. Az igaz mérleg és mérőserpenyő, az ügyletek

tisztességesen történő lebonyolítása azonban az Úré, „az ő művei a zacskóban tartott súlyok.” *„Utálniuk kell a királyoknak a bűnös tetteket, mert az igazság teszi szilárdá a trónt”* (12. vers). Nagyobb felelősséggel tartoznak tehát Istennek azok, akik vezető pozícióban vannak. *„A királyoknak kedves az igaz szó, és szeretik azt, aki őszintén beszél”* (13. vers). *„A király haragja a halál követe, de a bölcs ember kiengeszteli azt”* (14. vers). *„A király arcának ragyogása éltet, jóakarata olyan, mint a tavaszi esőt hozó felleg”* (15. vers). Az elhangzott négy példabeszéd összefügg, hiszen mindegyik királyokról szól.

A következő példabeszédben arról szól Salamon, *„mennyivel jobb bölcsességet szerezni, mint aranyat, és értelmet szerezni, mint színezüstöt!”* (16. vers). Emlékezzünk csak vissza arra a napra, amikor Isten a következőket mondta Salamonnak: *„Kérj valamit, én megadom neked!”* (1Királyok 3:5). Salamon pedig bölcsességet kért. *„Tetszett az úrnak, hogy ezt kérte Salamon. Azért azt mondta neki Isten: „Mivel ezt kérted, és nem kértél magadnak hosszú életet, nem kértél gazdagságot, és nem kérted ellenségeid életét, hanem értelmet kértél, hogy nekem engedelmeskedve tudj kormányozni, ezért teljesítem kérésedet: olyan bölcs és értelmes szívet adok neked, hogy hozzád fogható nem volt előtted, és nem támad utánad sem. Sőt azt is megadom neked, amit nem kértél: olyan gazdagságot és dicsőséget is adok egész életedben, hogy nem lesz hozzád fogható senki a királyok között”* (1Királyok 10-13). A bölcsesség és az értelem tehát értékesebb az aranynál vagy az ezüsthöz. *„A becsületes emberek útja kikerüli a veszélyt, életét tartja meg, aki útjára vigyáz”* (17. vers). Ezt követően olyan példabeszédet látunk, amit sokan jól ismernek, bár gyakran tévesen idéznek: *„Az összeomlást gőg előzi meg, a bukást pedig felfuvalkodottság”* (18. vers). A Jakab 4:10-ben ezt olvashatjuk: *„Alázzátok meg magatokat az Úr előtt, és ő felmagasztal titeket.”* A Máté 23:12-ben pedig ez áll: *„Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik, és aki megalázza magát, felmagasztaltatik.”* *„Jobb szelíd lelkűnek lenni az alázatosok közt, mint zsákmányon osztozni a gőgösök közt”* (19. vers). Ez a két példabeszéd tehát a büszkeséggel, illetve az alázattal foglalkozik. *„Aki megérti az ígét, annak jó dolga lesz, és boldog az, aki bizik az Úrban”* (20. vers). Milyen csodálatos az, amikor az ember Istenben bizik. Boldog az az ember, mert őt nem zavarhatják meg a körülmények, mert az élete Istennél van. *„A bölcs szívűt értelmesnek nevezik, a nyájas ajkak gyarapítják a tudást”* (21. vers). *„Élet forrása az értelem annak, akinek van, de a bolondot még inteni is bolondság”* (22. vers). *„Szerezz bölcsességet, szerezz értelmet”* (Péld. 4:5) – erre buzdítja Dávid Salamont, mert élet forrása annak, akinek van. Istenem, kérlek, adj nekünk értelmes szívet! Véleményem szerint azért is fontos az értelmes szív, mert az együttérzés kulcsa. Sokan vannak sokféle helyzetben, nekünk pedig időnként nehezünkre eshet együttérezni velük. Hosszú éveken át dolgoztam például vezetőként nyári táborokban, és bizony volt dolgom problémás gyerekekkel. Előfordult, hogy a gyerekek csoportvezetője könyörgött, hogy vegyem ki azt a gyereket a csoportjából, mert nem bírja tovább, ki nem állhatja őt, mert szörnyen viselkedik, éjjelente teli torokból ordít, mindig újabb és újabb szörnyűséget művel – nem bírja tovább, és ha nem

távolítom el a csoportból, nem áll jól magáért. Úgyhogy behívtam magamhoz a kisfiút, leültettem, ő meg persze félt, mintha valamiféle szörnyeteg lennék. Vettem neki egy jégkrémet, leültettem, és elkezdünk beszélgetni. Arra bátorítottam, hogy meséljen magáról, az otthonáról, a családjáról. A kisfiú pedig elkezdett mesélni: édesapja elhagyta őket, azt sem tudja, hol van, amikor pedig hazamegy a suliból az édesanyja általában részeg, és mindig más férfi van náluk otthon, aki ráordít, hogy azonnal hordja el magát. Hihetetlen, szörnyű dolgokat mesélnek néha a gyerekek az életükről! Ezután behívtam az irodába a csoportvezetőt is, és elmagyaráztam neki, milyen élete van ennek a kissrácnak, a csoportvezető pedig ledöbbsent, és hirtelen teljesen megváltozott a hozzáállása – most már érti, miért harcol a táborban is mindenkivel kisfiú, hiszen nap mint nap a fennmaradásért kell küzdenie! Ahogy tehát megértettük a hátterét, együtt tudtunk vele érezni, tudtuk, hogyan viszonyuljunk hozzá, így pedig tudtunk felé szolgálni. A megértés annyira fontos dolog! Ezékiel is azt mondja az Ezékiel 3:15-ben, hogy „ott ültem közöttük” – bizony nekünk is bele kell helyezkednünk a másik ember helyzetébe ahhoz, hogy igazán megérthessük őt. Szerintem a kapcsolataink kulcsa is az, hogy bele kell magunkat élnünk a másik helyzetébe. „Olyan sok problémánk van a dolgozóinkkal!” – panaszkodik a vezetőség. Ha azonban egy időre helyet cserélnének, számos probléma megoldódhatna. A vezetőség ugyanis megértené, hogy a dolgozóknak szükségük van megfelelő fizetésre ahhoz, hogy fenn tudják tartani magukat, a dolgozók pedig megérthetnék, hogy a vezetőségnek muszáj profitot elérnie ahhoz, hogy a vállalkozás életben maradjon. Ha a feleség egy időre átvehetné férje helyét, a férj pedig feleségéét, sok problémára találnának megoldást. A feleség ugyanis jobban megértené, miért van az, hogy amikor esténként a férj fáradtan tér haza a munkából egy sűrű, nehéz nap után, azonnal leül, egyszerűen csak egy kis TV-re vágyik, és alig szól a feleségéhez. Ugyanígy a férj is megértené, ha felesége helyébe lépne, hogy felesége egész nap otthon volt a gyerekekkel, egész nap velük beszélgetett, és bizony igényli férje társaságát, igényli, hogy beszélgessenek. Annyira fontos tehát, hogy megértsük a másik ember helyzetét! *„Élet forrása az értelem annak, akinek van”* – Uram, add, hogy jobban értsünk dolgokat!

„A bölcs szívű értelmesen beszél, és ajkával is gyarapítja a tudást” (23. vers). Az élet dolgai a szívből erednek. *„Lépes méz a kedves beszéd: édes a léleknek és gyógyulás a testnek”* (24. vers). Valóban, milyen jó a kedves beszéd! *„Van út, amely az ember előtt egyenesnek látszik, de végül a halálba vezet”* (25. vers). Hány ember van ma is, akiket megtévesztettek a hamis próféták és hamis vallási rendszerek. Meggyőződésük, hogy igazuk van. *„Van út, amely az ember előtt egyenesnek látszik, de végül a halálba vezet.”* Egy másik igevers pedig így hangzik: *„Van út, amely helyesnek látszik az ember előtt, de végül a halálba vezet”* (Példabeszédek 14:12). Ez esetben is az adott út, az adott életfelfogás helyesnek tűnik az ember szemében: *„pihenj, egyél, igyál, vigadozzál!”* (Lukács 12:19). Ha megkérdezed ezt az embert, meglátod, meggyőződése, hogy a helyes úton jár. Ez az út azonban a halálba vezet. *„A munkás önmagáért*

fáradozik, mert szája kényszeríti rá” (26. vers). Ugye itt arról van szó, hogy az embernek dolgoznia kell, hogy legyen mit ennie. *„A mihaszna ember gonoszul áskálódik, és ajka olyan, mint a perzselő tűz”* (27. vers). Olyan a nyelv, mint a tűz, könnyen lángra lobban! *„Az álnok ember viszályt támaszt, a rágalmazó szétválasztja a barátokat is”* (28. vers). *„Az erőszakos ember rászedi embertársát, és nem a jó úton vezeti”* (29. vers). *„Aki behunyja szemét, álnokságot tervez, aki összeszorítja ajkát, gonoszságot hajt végre”* (30. vers). *„Ékes korona az ősz haj, az igazság útján található.”* Az angol King James fordításban pedig azt olvashatjuk: *„Ékes korona az ősz haj, ha az igazság útján található.”* Nincs annál szörnyűbb, mint egy házsártos idős asszony. Pedig nem az a szabály, hogy amikor valaki megöregszik, aranyosnak, kedvesnek, szeretetteljesnek kéne lennie? Hiszen élete végéhez közeledik, szelídnek kéne lennie. Szörnyű azonban látni, ahogy egy ősz hajú, idős néni például egyáltalán nem így viselkedik, sőt káromkodik. A lányom régebben egy gyógyszercégnél dolgozott, és az volt a feladata, hogy bizonyos gyógyszereket eljuttasson egy idős nénihez a kórházba. Amikor belépett a szobába, azt gondolta – micsoda aranyos idős néni! Abban a pillanatban azonban megszólalt néni: „Ki a fene maga, és mi keresnivalója itt?” Egészen alpári módon beszélt, nem is illett hozzá! *„Ékes korona az ősz haj, ha az igazság útján található.”* *„Többet ér a türelmes ember a hősnél, és az indulatán uralkodó annál, aki várost hódít”* (32. vers). Mennyire fontos, hogy ne lobbanjunk haragra egy szempillantás alatt, hogy tudjuk türtőztetni magunkat. *„Az ember végzi a sorsvetést”* – azért szoktak sorsot vetni, mert így próbáltak valamit eldönteni. *„Az ember végzi a sorsvetést, de mindig az Úrtól való a döntés”* (33. vers).

17. fejezet: *„Jobb a száraz falat ott, ahol békesség van, mint ha lakomával van tele a ház”* (1. vers). Abban az időben, amikor egy család eldöntötte, hogy például sült bárányt szeretne enni vacsorára, fogták a bárányt, elvitték a templomba, átadták a papnak, és azt mondták, szeretnék felajánlani békeáldozatként az Úrnak. A bárányt tehát levágták, a pap fogta a zsírt, a tűzre rakta, elégette, a jó illat pedig felszállt az Úrhoz, ez volt az ő része. A pap is kapott egy részt a bárányból, a maradék pedig a családot illette, és nagy lakomát csaphattak. És mégis: *„Jobb a száraz falat ott, ahol békesség van, mint ha lakomával van tele a ház.”* *„Az eszes szolga föléje kerül a haszontalan fiúnak, és a testvérekkel együtt osztozik az örökségben”* (2. vers). *„Az ezüsthöz tégely kell, az aranyhoz olvasztó kemence, de a szívek vizsgálója az Úr”* (3. vers). Az Ige ír arról, hogy Isten tűzben próbálja meg cselekedeteinket – pontosabban cselekedeteink indíttatását – és csak azokért a cselekedetekért kapunk majd jutalmak, amelyek kiállták a tűz próbáját (lásd. 1 Kor. 3:12-15). A tűzben dől majd el, ki mit épített az alapra – aranyat, ezüstöt, drágakövet, fát, szénát, vagy szalmát -, és számos cselekedetet felemészt majd a tűz, mert nem tiszta szándék vezérelte. Még akkor is, ha kimondottan dicséretre méltó dolgot teszek. Nem helyes, ha azért teszem, hogy én kapjam érte a dicsőséget, hogy rám figyeljenek az emberek, hogy mindenki előtt nyilvánvalóvá váljék, hogy csodálatos vagyok. Isten tehát megvizsgálja majd cselekedeteinket,

megvizsgálja szívünk szándékait, hogy mit miért tettünk. Jézus a következőket mondta: „*Vigyázzatok: a kegyességeket ne az emberek előtt gyakoroljátok, hogy lássanak titeket, mert így nem kaptok jutalmat mennyei Atyától*” (Máté 6:1) – ne ez motiváljon tehát bennünket. Ahogy az ezüsthöz tégely kell, az aranyhoz pedig olvasztó kemence, hogy a salakanyagok a felszínre kerülhessenek, az Úr tűzzel próbálja majd meg szívünket és cselekedeteinket, hogy megállapíthassa, mifélek.

„*A gonosztevő az álnok ajakra figyel, a hazug a gonosz nyelvre ügyel*” (4. vers). „*Aki gúnyolja a szegényt, alkotóját gyalázza*” – Isten szívén viseli a szegények sorsát. Ha tehát te szegény vagy, tudnod kell, hogy Isten szívén viseli sorsodat! „*Aki megcsúfolja a szegényt, gyalázzal illeti annak Teremtőjét.*” Jakab 2:5: „*Vajon nem Isten választotta-e ki azokat, akik a világ szemében szegények, hogy hitben gazdagok legyenek, és örököljék azt az országot, amelyet Isten az őt szeretőknak ígért?*” „*A ki gyönyörködik másnak nyomorúságában, büntetlen nem lesz!*” (5. vers - Károli). Az 1Korinthus 13-ban azt látjuk, hogy az agapé-szeretet egyik jellemzője, hogy „*nem örül a hamisságnak*”. Vannak olyanok, akik esetében egyszerűen reménykedünk, hogy valami rossz történik velük, mert megérdemlik, amikor pedig meg is történik, örvendezünk, hogy na végre, tudtuk, hogy ez vár rájuk! De ne feledjünk: „*A ki gyönyörködik másnak nyomorúságában, büntetlen nem lesz!*” – vigyázzunk, mert ez nem a megfelelő hozzáállás. „*Az öregek koronája: az unokák, és a fiak ékessége: az atyák*” (6. vers). „*Nem illik a bolondhoz a választékos beszéd, de az előkelőhöz sem a hazug beszéd*” (7. vers) - micsoda ellentét! „*Drágakőnek véli ajándékát, aki adja, amellyel célt ér, bárhova forduljon is vele*” – ahogy az ember forgatja a fényben a drágakövet, különböző színekben játszik az, és különböző aspektusai bukkannak elő. Így van ez az ajándékkal is, olyan az, mint egy drágakő annak, akinek adják. „*Aki szeretetre törekszik fátyolt borít a vételre*” – az Ige azt írja, hogy a szeretet minden bűnt elfedez. Ha tehát elfedezed a bűnt, szereted a másikat, „*de aki folyton arról beszél, elszakad a barátjától*” (8. vers). „*Jobban megrendíti a dorgálás az értelmes embert, mint száz botütés az ostobát*” (9. vers). Érdekes, hogy más-más személyiséggel rendelkeznek még az egy családon belül nevelkedő gyermekek is, az ember saját gyermekeinél megtanulja, hogy vannak olyan büntetések, amelyek egyes gyerekeknél működnek, másoknál azonban már nem. Egyes gyerekeket elegendő csak egy kicsit megdorgálni, és máris összetörnek, másoknál pedig a keményebb módszerek is alig működnek. Van egy kisunokám, Bradley. Egyszer Phoenixben voltunk egy hálaadási vacsorán egy családnál, és ha jól emlékszem, az alsztali áldás alatt Bradley rendetlenkedett. Úgyhogy utána ennyit mondtam neki: „Szégyelld magad Bradley, szörnyen viselkedté!” Ő pedig azon nyomba sírva fakadt, annyira megrázta őt az a felismerés, hogy csalódást okozott a nagypapájának, aki még soha nem mondta ezt neki korábban. „*Jobban megrendíti a dorgálás az értelmes embert, mint száz botütés az ostobát.*” „*Csak pártütésre törekszik a rossz ember, de kegyetlen követet küldenek ellene*” (11. vers).

„Inkább a fiát vesztett medvével találkozzék az ember, mint egy ostobával, amikor megzavarodik” (12. vers) – érdekes kijelentés ez, én ugyanis nem szeretnék olyan medvével találkozni, amelyik elveszítette bocsait, bár a példabeszédben említett emberrel sem szeretnék találkozni. „Aki rosszal fizet a jóért, annak a házából nem távozik el a baj” (13. vers) – ez egy fontos figyelmeztetés. „A viszály kezdete olyan, mint amikor megindul az árvíz, azért tartsd távol magad a perpatvartól, mielőtt kitör” (14. vers) – mert amikor már kitört az ár, rendkívül nehéz a zuhatagot megállítani! „Aki igaznak mondja a bűnöst, és aki bűnösnek mondja az igazat: mindkettőjüket egyaránt utálja az Úr” (15. vers). Jaj azoknak, akik a jót gonosznak nevezik, a gonoszat pedig jónak! Miért? Mert ez utálatos az Úr szemében. „Mire való a vételár az ostoba kezében, hogy bölcsességet vegyen, holott esze sincsen?” (16. vers). A következő igeverset nagyon szeretem: „Mindig szeret a barát, de testvérré a nyomorúságban válik” (17. vers). „Esztelen ember, aki kezet ad, és kezességet vállal a barátjáért” (18. vers). Salamon többször is figyelmeztet írásaiban, hogy ne vállaljunk másokért kezességet. Elképzelhető, hogy ő maga már sokszor pórul járt emiatt. „A bűnt szereti, aki veszekedni szeret, és aki nagyra tátja száját, saját romlását keresi” (19. vers). „Az álnok szívű embernek nem lesz jó vége, és a csalárd nyelvű bajba kerül” (20. vers). „Az ostoba bánatot okoz szülőjének, és nem tud örülni a bolondnak az apja” (21. vers). Hát nem lenne szomorú, ha gyermekünk ostoba lenne? „A vidám szív a legjobb orvosság” – a tudomány egyre inkább arra a következtetésre jut, hogy a boldogság egészséges. Étkezés közben például a nevetés hatására jobban beindul az emésztésünk. A vidám szív van olyan jó, mint bármelyik orvosság. Ma már azzal is tisztában vagyunk, hogy a hozzáállásunk, illetve egészségünk között is van összefüggés: hogy mirigyjeink termelhetnek káros anyagokat is, amikor félünk, szorongunk, és hasznos anyagokat, amikor például nevetünk, boldogok vagyunk. Anélkül azonban, hogy ismerné az egyes belső elválasztású mirigyek és szervek működését, Salamon megfigyeli és megfogalmazza, hogy „a vidám szív a legjobb orvosság, a bánatos lélek pedig a csontokat is kiszáritja” (22. vers). De olvassuk tovább: „A bűnös elfogadja a titokban adott vesztegetést, és elferdíti az igazság ösvényét” (23. vers). „Az értelmes ember előtt ott van a bölcsesség, de az ostoba szeme a föld végén kalandozik” (24. vers). „Az ostoba fiú bosszantja apját, és keseríti anyját” (25. vers). „Nem való megbírságotlani az igaz embert, és megverni az előljárót, ha becsületes” (26. vers). „A tudós ember takarékoskodik beszédével, és aki értelmes, az higgadt lelkű” (27. vers). „A tudós ember takarékoskodik beszédével” – erről egy versike jut eszembe: a tölgyben egy öreg bagoly élt, minél többet látott, annál kevesebbet beszélt. Minél kevesebbet szólt, annál többet hallott, kövesd te is példájában ezt az öreg baglyot! Hasonló kijelentést találunk a következő példabeszédben is: „Még az ostobát is bölcsnek gondolják, ha hallgat, és értelmesnek azt, aki csukva tartja száját” (28. vers). Csak dőlj hátra, és hümmögj értelmesen - mindenki elájul majd tőled azt gondolván, mennyire hihetetlenül okos vagy!

18. fejezet: „*A külön a maga kívánsága után jár, és hadakozik minden jóra való dolog ellen*” (1. vers). „*Az ostoba nem leli kedvét az értelemben, csak saját eszének a fitogtatásában*” (2. vers). „*Ahová bűnös érkezik, oda megérkezik a megvetés is, és a szegységtelenséggel együtt jár a gyalázat*” (3. vers). „*Mély víz az ember szájának a beszéde, áradó patak, bölcsesség forrása*” (4. vers). „*Nem jó a bűnösnek kedvezni, sem jogaiból kiforgatni az igaz embert*” (5. vers). „*Az ostoba ajka perpatvart okoz, és szája vereséget idéz elő*” (6. vers). „*Az ostobának saját szája a romlása, és ajka önmagának a csapdája*” (7. vers). „*A rágalmazó szavai, mint a jó falatok, behatolnak a test belsejébe*” (8. vers). „*Aki munkájában hanyag, az testvére annak, aki tönkretesz*” (9. vers). Salamon számos helyen ír a lusta, hanyag emberről, aki „testvére annak, aki tönkretesz”. „*Erős torony az Úr neve, oda fut az igaz, és védelmet talál*” (10. vers). Milyen erős torony Jehova neve, milyen sokszor kerestünk már nála menedéket! „*A gazdagnak a vagyon az erős városa, magas várfalnak képzele*” (11. vers). „*Akire romlás vár, annak fölfuvalkodik a szíve*” – emlékezzünk csak, mit ír a Példabeszédek 16:18: „*Az összeomlást gőg előzi meg, a bukást pedig felfuvalkodottság.*” „*Akire romlás vár, annak fölfuvalkodik a szíve, de akire dicsőség, az alázatos*” (12. vers). Lukács 14:11: „*Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.*” E két igeverst tehát ugyanazt az alapelvet fogalmazza meg, csupán más szavakkal. „*Aki arra felel, amit meg sem hallgatott, azt bolondnak tartják, és megpirongatják*” (13. vers). Néha már akkor válaszolunk valakinek, mielőtt még teljesen megértenénk, mit is kérdeznek. Ahogy elkezdenek mesélni helyzetükről, feltételezzük, hogy mit akarnak majd tudni, és már mondjuk is a magunkét, sok-sok haszontalan információval látva el őket. Olyan ez, mint amikor egy kislány egy napon odament édesanyjához, és megkérdezte tőle: „Anya, honnan jöttem?”. Az édesanya pedig ezt gondolta magában: „Ó, jaj! Eljött a méhecskék és a virágok ideje!” Úgyhogy ezt mondta neki: „Drágám, játszd még egy picit a kertben, aztán amikor bejöttél, elmesélem, jó?”. Az anya tehát kiküldte kislányát a kertbe játszani, miközben azon morfondírozott, hogyan magyarázhatná el az élet nagy dolgait egy kislánynak. Amikor úgy érezte, készen áll, behívta kislányát, leültette, és töviről hegyire elmesélt neki mindent, majd megkérdezte: „Drágám, most már érted, ugye?”. Ő pedig így válaszolt: „Igen, anya. A szomszéd kislány azt mondta, hogy Missouri-ből jött, ezért voltam kíváncsi, hogy én honnan jöttem.” Láthatjuk tehát, hogy lehetséges még azelőtt elhamarkodottan válaszolnunk, mielőtt tudnánk, mire kell válaszolnunk. De ne feledjük: „*Aki arra felel, amit meg sem hallgatott, azt bolondnak tartják, és megpirongatják.*” „*Az ember lelke elviseli a szenvedést, de ha a lélek összetörik, azt el lehet-e hordozni?*” (14. vers). Bizony, milyen nehéz is az, amikor az ember lelke összetörik. Ha azonban az ember lelke erős, elviseli a szenvedést, a gyengeséget, a betegséget. „*Az értelmes ember szíve ismeretet szerez, és a bölcsök füle ismeretre törekszik*” (15. vers). „*Az ajándék tág teret nyit az ember előtt, és az előkelők elé juttatja*” (16. vers) - ezzel azt mondja Salamon, hogy az ajándék sok ajtót megnyithat, lehetőségeket biztosít, előkelők elé

juttat. Nekem is volt már ilyen tapasztalatom Izraelben. „*Igaznak látszik az, aki először szól a perben, de sorra kerül ellenfele is, és megcáfolja*” (17. vers). „*A sorsvetés megszünteti a viszálykodást, és szétválasztja az erőszakosakat*” (18. vers). Amikor nem tudnak megegyezni, a sorsvetés megszünteti a viszálykodást – ugyanaz, mintha feldobnának egy érmét. „*A rászedett testvér hozzáférhetlenebb az erős városnál*” – vagyis ne bánts meg, ne sérts meg testvéredet. „*És a viszály olyan, mint egy váron a zár*” (19. vers). „*Amit mond az ember, annak gyümölcséből fog jóllakni a teste, és amit beszéde terem, azzal kell jóllaknia*” (20. vers). A következő példabeszédet nagyon fontosnak tartom: „*Élet és halál van a nyelv hatalmában, amelyiket szereti az ember, annak gyümölcsét eszi*” (21. vers). „*Aki jó feleséget talált, kincset talált, és elnyerte az Úr jóakarata*” (22. vers). Salamon pedig ezret talált, biztosan sokat megtanult a nőkről. „*Könyörögve szól a szegény, de a gazdag keményen válaszol*” (23. vers). „*Ha barátokra vágysz, légy barátságos*” (King James angol fordítás alapján) – ez alapvető. Ha szeretnél barátokra lelteni, barátságosnak kell lenned. Sok ember panaszkodik, hogy nincsenek barátai. Erre csak azt tudom mondani, hogy akkor nekik is barátságosnak kell lenniük. „*De van olyan barát, aki ragaszkodóbb a testvérnél*” (24. vers) – ez pedig Jézus Krisztus.

19. fejezet: „*Jobb a feddhetetlenül élő szegény, mint az álnok beszédű ostoba*” (1. vers). „*Ismeret nélkül az igyekezet sem jó, és a gyors lábú félreléphet*” (2. vers). „*Az embert saját bolondsága vezeti félre, mégis az Úr ellen zúgolódik a szíve*” (3. vers). „*A vagyon sok barátot szerez, a nincstelentől a barátja is elválik*” (4. vers). Amikor gazdag vagy, sok ember barátkozik veled. Nem is tudom, nehéz lehet, hiszen nem tudhatod, igazán barátokra leltél-e azokban az emberekben, vagy csak a pénzedért ragaszkodnak hozzád, és mi történik majd a nehezebb időszakokban? „*Nem marad büntetlen a hamis tanú, és nem menekül meg, aki hazugságot beszél*” (5. vers). „*Sokan hízelegnek az előkelő embernek, és az ajándékozónak mindenki barátja*” (6. vers). „*A szegényt a testvérei is mind gyűlölik, még inkább eltávolodnak tőle barátai, szavaival unszolja őket, de hiába*” (7. vers) – szegény! „*Aki értelmet szerez, önmagát szereti, aki megőrzi tudását, megtalálja a jót*” (8. vers). „*Nem marad büntetlen a hamis tanú*” – az 5. vers is így kezdődött, a második fele azonban itt már kissé eltér: „*és elpusztul, aki hazugságot beszél*” (9. vers).

„*Nem illik az ostobához a fényűzés, sem a szolgálóhoz az uralkodás a vezetőkön*” (10. vers). A legrosszabb dolog lehet a világon, amikor olyan emberek kezébe kerül akár csak egy picit hatalom is, akik nem tudnak vele bánni. „*Az értelmes ember türelmes, díszére válik, ha megbocsátja a vétket*” (11. vers). Mennyivel jobb egyszerűen csak elengedni az egészet, megbocsátani a vétket! „*Ha a király haragszik, olyan, mintha oroszlán morogna, de jóakarata olyan, mint a fűre hulló harmat*” (12. vers). „*Apjának szerencsétlensége az ostoba fiú, és mint a szüntelen csepegő háztető, olyan a zsémbes asszony*” (13. vers) – vagy amikor csöpög otthon a csap, az ember pedig éjszaka aludni próbál, de csak azt hallja! „*A ház és a*

vayon apai örökség, de az Úrtól van az okos feleség” (14. vers) – jó hozzánk az Úr! A következő példabeszéd ismét a lustaságról szól: „A restség mély álomba merít, és a lusta ember éhezik” (15. vers). „Aki megtartja a parancsot, megtartja életét, de aki nem törődik teendőivel, meghal” (16. vers). „Aki könyörül a nincstelenen, az Úrnak ad kölcsön, mert ő megtéríti jótéteményét” (17. vers). Érdekes dolgot találunk itt: ahogy azt már korábban említettem, Isten szívéen viseli a szegények sorsát, és ha te megkönyörülsz a szegényeken, és adsz nekik, akkor az Úr fizeti azt vissza neked, vagyis olyan ez, mintha Istennek adnál kölcsön. Jó dolog tehát adni a szegényeknek, mert ezzel az Úrnak adunk kölcsön, én pedig szívesen adok neki kölcsön! Nagyszerű, hogy lehetőségünk adódik kölcsönt adni az Úrnak! Az Úr pedig visszafizeti. Próbáld csak ki!

„Fenyítsd meg fiadat, míg van remény, de ne vigyen odáig indulatod, hogy halálát okozd!” Az angol King James fordítás alapján pedig: „Fenyítsd meg fiadat akkor is, ha sir”. A gyerekek hamar megtanulják, hogy elkezdenek keservesen sírni abban a pillanatban, hogy rájuk nézünk, ezzel akarják elkerülni a megérdemelt elfenekelést, vagy legalább megrövidíteni azt. Azt azért hadd tegyem hozzá, hogy a Biblia semmiképpen sem a gyermekbántalmazásra buzdít bennünket. Napjainkban pedig szörnyű látni, mennyire elterjedt a gyermekbántalmazás. Ez az egyik legszörnyűbb dolog – egy magatehetetlen kisgyermeket bántalmazni, aki nem tudja megvédeni magát. Véleményem szerint nagyon vigyáznunk kell, hogyan büntetjük a gyermekünket, és amikor ilyen igeversekhez érünk, nem úgy kell értelmeznünk őket, hogy nyugodtan megverhetünk egy gyermeket – elfenekelhetjük ugyanis, de nem verhetjük meg. „A nagy haragú ember fizessen bírságot, mert ha elengeded neki, még nő a haragja” (19. vers) – megpróbálhatsz segíteni a lobbanékony embernek, de újra és újra meg kell majd tenned. „Hallgass a tanácsra, és fogadd el az intést, hogy végre bölcs légy!” (20. vers). „Sokféle szándék van az ember szívében, de csak az Úr tanácsa valósul meg” (21. vers) – más szóval tehát hiába is hadakozol Isten ellen, vagy az ő Igéje ellen. Lehet, hogy keményen próbálkozol mindenféle ravasz módszerrel, a végén azonban mégis az Úrnak lesz igaza. Egy régi görög mondás szerint az istenek már döntöttek, vagyis hiába is szállsz szembe Isten igéjével, nem győzhetsz, mert az sziklaszilárdan áll. „Amit az embertől megkívánnak, az a hűség, ezért jobb a szegény ember a hazugnál” (22. vers). „Az Úr félelme életet jelent: az ember elégedetten alszik, nem éri veszedelem” (23. vers). Milyen fontos tehát az Úr félelme, az Úr tisztelete – életet jelent, az ember elégedetten alszik, nem éri veszedelem. „Belenyújtja kezét a rest a tálba, de már a szájához nem viszi” (24. vers) – ez aztán az igazán lusta ember! „Ha megvered a csúfolódót, az együgyű okul, ha megfedded az okost, az belátja annak értelmét” (25. vers). „Szégyellni való és gyalázatos az a fiú, aki bántalmazza apját, vagy elkergeti anyját” (26. vers). „Ha nem hallgatsz, fiam, az intésre, tévelyegni fogsz, okos tanítások nélkül!” (27. vers). „A haszontalan tanú csúfot űz a törvényből, a bűnösök szája

pedig csak úgy nyeli az álnokságot” (28. vers). *„A csúfolódókat készen várja az ítélet, és az ostobák hátát az ütleget”* (29. vers).

20. fejezet: *„A bor csúfolódóvá tesz, a részegítő ital lármássá, senki sem bölcs, aki attól tántorog”* (1. vers). Salamon a 23. fejezetben többet is mond majd a borról: *„Kinek jaj? Kinek fáj? Kivel veszekednek? Kinek van gondja? Kit vernek verésre hiába? Kinek zavaros a szeme? Azoknak, akik bor mellett mulatnak, és a fűszeres bort kóstolgatni járnak”* (29-30. vers). *„A bor csúfolódóvá tesz, a részegítő ital lármássá, senki sem bölcs, aki attól tántorog.”* Az Újszövetségben azt olvassuk, hogy a gyülekezet vezetői ne legyenek részegesek (1Tim. 3:3). Az Ószövetség pedig megemlíti Áron két fiát, akik miután megépítették az oltárt, és készen álltak az áldozatok bemutatására, *„fogták a maguk szenesserpenyőjét, tüzet tettek bele, füstölőszert raktak rá, és idegen tűzzel áldoztak az Úr előtt, amelyet ő nem parancsolt nekik. Ekkor tűz csapott ki az Úr színe elől, és megemésztette őket, meghaltak az Úr színe előtt (...)* *Azután így beszélt Áronhoz az Úr: Bort és részegítő italt ne igyatok, te se, meg fiaid se, amikor bementek a kijelentés sátrába, hogy meg ne haljatok!”* (3Mózes 10:1-3, 8-9). Azért mondja ezt az Úr, mert nem akarja, hogy valamilyen szer hatására szolgáljuk őt. Ma is vannak olyanok, akik szabadnak érzik magukat arra, hogy bort igyanak. Mások pedig azzal érvelnek, hogy Jézus is borra változtatta a vizet. Az ember észérveket is felsorakoztathat a borfogyasztás mellett, az azonban tény, hogy *„a bor csúfolódóvá tesz.”* Itt tehát megint nem arról van szó, hogy helyes-e bort inni, vagy sem, hanem sokkal inkább arról, mi kedves Isten előtt, és mi az, amit ő szeretne. *„A részegítő ital lármássá (tesz), senki sem bölcs, aki attól tántorog”* (1. vers). Pál ezt írja: *„Mindent szabad nekem, de nem minden használ. Minden szabad nekem, de ne váljak semminek a rabjává”* (1Kor. 6:12). A kérdés tehát az, befolyásolja-e borfogyasztásom az ítélőképességemet, hozzáállásomat, hatalmába kerít-e engem?

„A király haragja olyan, mint az oroszlán morgása, aki földézi, maga ellen vét” (2. vers) – ha királyt lobbantasz haragra olyan, mintha egy oroszlant dühítettél volna fel. *„Távol maradni a perpatvartól: dicsőség, a bolond mind belekeveredik”* (3. vers). Van, amikor az ember nem akar veszekedésbe bonyolódni, de az a másik csak mondja és mondja a magáét, és nem enged - a bolond teszi ezt. Fiatalkoromban volt egy nagyszerű kutyám, egy angol vizsla, akit Duke-nak hívtak. Minden kisfiúnak egy ilyen kutya mellett kéne felnőnie! Duke hűséges barátom volt, mindenhova elkísért, amikor kerékpároztam, akkor is ott futott mellettem. Még iskolába is eljött velem, nem kis felfordulást okozva, amikor eszeveszettül rohant a folyosón, hogy megtalálja engem! Nagy kutya volt, amikor felágaskodott, mancsait a vállamon pihentette, és megnyalogatta az arcomat. Nagyszerű kutya volt! Az angol vizslák egyébként nagyon független állatok, de gazdájukhoz mindhalálig ragaszkodnak. Duke-nak én voltam a gazdija, a mindene: csak egyet füttyentettem, vagy kiáltottam, Duke már szaladt is hozzám. Egyik nyáron egy tónál kirándultunk, és Duke-ot is magunkkal vittük. Mondanom sem kell, hogy nem kis

felfordulást keltett! Egyik este a tábortűz körül üldögéltünk és vacsoráztunk, Duke pedig vágyakozó szemeket meresztett ránk, majd elkezdett kaparni, amíg elő nem húzott egy egész tekeres virslit, amit valamelyik szintén ott táborozó csoporttól csórhatott el ki tudja, mikor. Fenn a tónál táborozott egy terrier is gazdijával, és mindig, amikor Duke-ot elengedtük, hogy fusson egyet a tó körül, ez a kisebb kutya állandóan megugatta. Duke nem is vett róla tudomást, a kiskutya azonban olyan kitartóan provokálta, sőt az egyik alkalommal még oda is csapott neki, hogy Duke feldühödött: pofájában felemelte a kiskutyát a magasba és a tóba hajította. Ez az eset mindig eszembe juttatja ezt a példabeszédet: *„Távol maradni a perpatvartól: dicsőség, a bolond mind belekeveredik”* - nem hagyja abba, amíg bajba nem kerül.

Salamon ezután ismét a resttel foglalkozik: *„Nem szánt ősszel a rest, de ha majd aratni akar, nem lesz mit”* (4. vers). *„Mély víz az ember szívének a terve, de az okos ember kimeríti”* (5. vers). Az igazán jó tanácsadó felszínre tudja hozni a benned szunnyadó dolgokat. Mélyen a szívedben te is tudod, mi lenne a helyes, és mit kéne tenned. A tanácsadó pedig nem arra szolgál, hogy megmondja neked, mit kéne tenned, hanem inkább csak segít neked megérteni önmagad. Olyan vagy, mint egy mély kút, mélyen a szívedben tudod, mit kéne tenned, az értelmes ember, a jó tanácsadó pedig ezeket a válaszokat tudja előhívni belőled. Erről szól a bölcs tanácsadás – előcsalogatni az emberben mélyen szunnyadó válaszokat. Én nem vagyok jó tanácsadó, úgyhogy ne hozzám gyertek, de azt tudom, milyenek kéne lennie a jó tanácsadónak. *„Sok ember hirdeti, hogy ő hűséges, de ki találhat megbízható embert?”* (6. vers) – mennyire igaz is ez! *„Feddhetetlenül él az igaz, még a fiai is boldogok lesznek”* (7. vers). *„Ha a király az ítélőszékben ül, tekintete észrevesz minden rosszat.”* (8. vers). *„Ki mondhatja: tisztán tartottam a szívemet, tiszta vagyok, nincs vétkem?”* (9. vers) – vajon ki mondhatja ezt? Majd ismét előkerül a mérleg, illetve az alkalmazott súlyok kérdése: *„A kétféle súlyt és a kétféle vékát egyaránt utálja az Úr”* (10. vers) – ahogy erről már a korábbiakban szó esett, gyakran más súlyt használtak eladásnál és vételnél – mindez azonban utálatos az Úr előtt. *„Már egy gyermek tetteiből is fel lehet ismerni, hogy tiszta és helyes-e, amit tesz!”* (11. vers). *„A halló fület és a látó szemet egyaránt az Úr alkotta”* (12. vers). *„Ne szeresd az alvást, mert elszegényedsz, tartsd nyitva a szemed, és jóllakhatsz kenyérrrel”* (13. vers). A következő példabeszéd egy tipikus szituációt említ: *„Rossz! Rossz! – mondja a vevő, de amint elmegy, már dicsekszik”* (14. vers). *„Lehet bőven arany és gyöngy, de legdrágább kincs az okosan beszélő száj”* (15. vers). *„Vedd el ruháját, mert kezességet vállal másért, és zálogold meg az idegenért!”* (16. vers). *„Ízlik az embernek a hazugsággal szerzett kenyér, de végül kavicssal lesz tele a szája”* (17. vers) – az ember azt gondolná, hogy a csalás működik, végül azonban pórul jár. *„Tanácsadás erősíti meg a terveket, és irányítás kell a hadviseléshez”* (18. vers). *„A rágalmozó titkokat fed fel, azért a fecsegővel ne barátkozz!”* (19. vers). *„Aki apját vagy anyját átkozza, annak mécsese a legnagyobb sötétben alszik ki”* (20. vers). *„Az előre kikövetelt örökségen végül is nem lesz áldás”* (21. vers). *„Nem mondd: Megfizetek a rosszért! Reménykedj az Úrban,*

ő megsegít téged.” (22. vers). Róma 12:19: „Enyém a bosszúállás, én megfizetek – így szól az Úr.” Úgyhogy ne te akarj megfizetni a rosszért, bízd csak az Úrra! *„Utálja az Úr a kétféle súlyt, és a hamis mérleg nem jó dolog” (23. vers). „Az Úr irányítja a férfi lépteit, az ember hogyan érthetné meg útját?” (24. vers). „Csapdába esik, aki valamit meggondolatlanul odaszentel, mert a fogadalomtétel után hiába bánkódik” (25. vers) – ha fogadalmat teszel Istennek, ne változtatgass rajta, tartsd meg azt! „A bölcs király leteríti a bűnösöket, és kocsival hajt rájuk” (26. vers). „Az ember lelke az Úrtól kapott mécses, egészen átkutatja a test belsejét” (27. vers). „Szeretet és hűség őrzi a királyt, és szeretet támogatja trónját” (28. vers). „Az ifjakkak díszé az erő, az öregek ékessége pedig az ősz haj” (29. vers) – nem is tudom hirtelen eldönteni, én melyik kategóriába tartozom! „Zúzódások, sebek tisztítanak meg a gonoszságtól, és a test belsejében is érzett csapások” (30. vers).*

A Példabeszédek könyvében számos rövidke, de bölcs mondást találunk. A bölcs ember odafigyel azokra, és értelmet szerez! Uram, köszönjük, hogy a példabeszédek tanácsolnak bennünket, hogy az igazság útján járassunk, abban, ami jó, telve étellel. Segíts nekünk, hogy utasításaidat megfogadjuk, hogy igazságban járjunk előtted, hogy békességre törekedjünk. Urunk, őrizz meg bennünket a gonosz úttól, a hamis nyelvtől, hadd bánjunk egymással szeretettel. Felajánljuk neked az életünket, a szívünk dolgait, tudván, hogy te vagy a bíra, aki mindent megítélsz majd a végén. Hadd nyugodhassunk meg a te igazságodban és igazságosságodban. Jézus nevében, ámen.